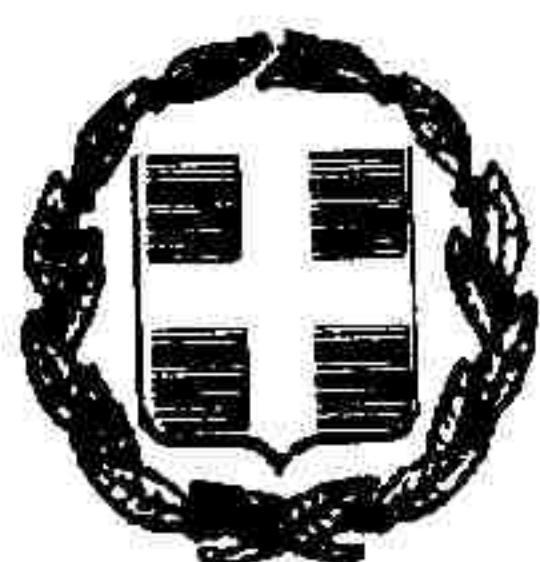

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ,
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ & ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝ. ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ : ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦ. ΜΙΣΘΩΤΩΝ
ΤΜΗΜΑ : Α'

Ταχ. Δ/ση : Σταδίου 29
Ταχ. Κώδικας : 10110 Αθήνα
Πληροφορίες : Γ. Μαυρίδου
Τηλέφωνο : 210 3368127
Φαξ : 210 3368124
Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο:
g.mavridou@0013.syzefxis.gov.gr

Αθήνα, 23/04/2013

Αρ. Πρωτ.: Φ.90022/10857/661

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
Κτίριο Βουλής
Ενταύθα
(σε 2 αντίγραφα)

ΘΕΜΑ : «Απάντηση στην με α.π. 8518/14-3-2013 Ερώτηση Βουλής σχετικά με την καταβολή οικογενειακού επιδόματος»

Απαντώντας στην ανωτέρω ερώτηση που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από τον βουλευτή κ. Αυγενάκη Λ. σχετικά με τους όρους καταβολής του οικογενειακού επιδόματος σε συνταξιούχους του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, σας γνωρίζουμε τα εξής :

1. Σύμφωνα με το άρθρο 29 παρ. 3 του Α.Ν. 1846/1951, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 5 παρ. 3 του ν.825/78 και αντικαταστάθηκε με το άρθρο 29 παρ. 4 του ν.3518/2006, το ποσό της σύνταξης λόγω αναπηρίας ή γήρατος προσαυξάνεται για το σύζυγο ή τη σύζυγο κατά το ποσό του ενός και μισού ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη, όπως αυτό ισχύει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης συνταξιοδότησης, εφόσον η σύζυγος ή ο σύζυγος δεν ασκεί επάγγελμα ή δεν είναι συνταξιούχος ασφαλιστικού οργανισμού ή ΝΠΔΔ ή του Δημοσίου.

2. Το Συμβούλιο της Επικρατείας με την αρ. 3005/2006 απόφασή του αποφάσισε ότι η προβλεπόμενη από τις προαναφερόμενες διατάξεις προσαύξηση της σύνταξης λόγω συζύγου, αποτελεί πρόσθετη ασφαλιστική παροχή η οποία χορηγείται για ενίσχυση του οικογενειακού εισοδήματος των συνταξιούχων του ΙΚΑ που είναι ασθενέστεροι από οικονομική άποψη, τέτοιοι δε θεωρούνται καταρχήν εκείνοι των οποίων ο σύζυγος δεν εργάζεται ή δεν συνταξιοδοτείται. Ως εκ τούτου, η επίμαχη διάταξη δεν αντίκειται στο άρθρο 21 παρ. 1 ούτε άλλωστε και στο άρθρο 4 του Συντάγματος.

✓

Επίσης με την αρ. 3006/2006 απόφασή του το ΣτΕ απέρριψε ως αβάσιμο λόγο αναιρέσεως σχετικής απόφασης του Διοικητικού Εφετείου Πατρών, ότι η διάταξη του άρθρου 29 παρ. 3 του α.ν. 1846/1951 αντίκειται στις διατάξεις της κοινοτικής νομοθεσίας, διότι οι προϋποθέσεις που θεσπίζουν τη χορήγηση της προσαύξησης δεν συνάπτονται με το φύλο του δικαιούχου.

3. Πρέπει να επισημανθεί ιδιαίτερα ότι οι αποφάσεις 3/2001 του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου και 2944/2000 του Συμβουλίου της Επικρατείας, κρίνουν τη συνταγματικότητα άλλων και εντελώς διαφορετικών σε περιεχόμενο διατάξεων του νόμου, αναφέρονται δε στο οικογενειακό επίδομα, το οποίο χορηγούν το Δημόσιο και τα ΝΠΔΔ, με την ιδιότητα του εργοδότη, ως προσαύξηση μισθού στους τακτικούς υπαλλήλους τους και το οποίο συνδέεται άμεσα με παρεχόμενη εκ μέρους τούτων εργασία, για την οποία ο εργοδότης τους (Δημόσιο, ΝΠΔΔ κ.λ.π.) δεν πρέπει να κάνει διακρίσεις, που δεν συνδέονται με την φύση της.

Δεν αναφέρονται και δεν εφαρμόζονται στην προκειμένη περίπτωση, που αφορά σε πρόσθετες ασφαλιστικές παροχές, που ρυθμίζονται από τις διατάξεις του α.ν. 1846/1951, όπως ισχύει, και δεν χορηγούνται από τον εργοδότη, αλλά από τον οικείο ασφαλιστικό οργανισμό, όπως είναι η κρίσιμη προσαύξηση, που χορηγείται από το ΙΚΑ, βάσει θεμιτών και συνταγματικά επιτρεπτών κριτηρίων σε συγκεκριμένη κατηγορία συνταξιούχων του, που χρήζει ιδιαίτερης προστασίας.

Όμως, η ad hoc μεταφορά της ως άνω νομολογίας του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου και του Συμβουλίου της Επικρατείας, προς αιτιολόγηση της κρίσης του περί αντισυνταγματικότητας των προϋποθέσεων, που θέτουν οι κοινωνικοασφαλιστικού και όχι εργατικού δικαίου διατάξεις του άρθρου 29 παρ. 3 του α.ν. 1846/1951, προκειμένου να χορηγήσει το ΙΚΑ τις οικείες προσαυξήσεις στις συντάξεις γήρατος και αναπηρίας, ήτοι τις οικείες ασφαλιστικές παροχές, είναι εσφαλμένη, για τους εξής λόγους:

(α) Τόσο η Α.Ε.Δ. 3/2001 (ΕΔΚΑ 2001, σελ 187) όσο και η ΣτΕ 2944/2000 Ολομ. (ΕΔΚΑ 2000, σελ 741) αναφέρονται στις διατάξεις του άρθρου 11 του ν.1505/1984, που προβλέπουν την παροχή οικογενειακού επιδόματος στους έγγαμους υπαλλήλους του Δημοσίου και των λοιπών νομικών προσώπων που μνημονεύονται στις διατάξεις αυτές. Ως προς το οικογενειακό αυτό επίδομα λύνουν την αμφισβήτηση σχετικά με τη νομική φύση του, το νομικό χαρακτήρα του, ως γνήσιου επιδόματος οικογενειακών βαρών, για την αντιμετώπιση της ειδικής και συγκεκριμένης ανάγκης της κάλυψης των βαρών της οικογένειας ή ως προσαύξηση μισθού, αποφαινόμενες υπέρ του τελευταίου.

Με βάση λοιπόν το χαρακτηρισμό του οικογενειακού επιδόματος του άρθρου 11 του ν.1505/1984 ως προσαύξηση μισθού, το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο και το Συμβούλιο Επικρατείας αποφαινόμενοι στη συνέχεια, ότι η παροχή του οικογενειακού επιδόματος: (α) μόνον κατά το 1/2 σε καθένα από τους συζύγους, εφόσον ο άλλος σύζυγος είναι υπάλληλος ή συνταξιούχος του Δημοσίου ή ΝΠΔΔ ή ΟΤΑ και (β) μόνον στον έναν από τους συζύγους, εφόσον ο άλλος σύζυγος είναι υπάλληλος ή συνταξιούχος του υπόλοιπου Δημοσίου Τομέα κ.λ.π., συνιστά διαφορετική μισθολογική μεταχείριση μεταξύ υπαλλήλων που βρίσκονται στην ίδια οικογενειακή κατάσταση, βάσει ειδικών προϋποθέσεων που δεν συνδέονται με την εργασία, που οι ίδιοι παρέχουν. Κατ' ακολουθίαν και με βάση την από το άρθρο 4 του Συντάγματος καθιερούμενη ισότητα των αμοιβών για ίσης αξίας παρεχόμενη εργασία και την από το άρθρο 21 του Συντάγματος ισότιμη συμμετοχή των εργαζομένων συζύγων στη δημιουργία οικογένειας, το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο και το Συμβούλιο Επικρατείας αποφαινόμενοι, ότι το οικογενειακό επίδομα λαμβάνουν και οι δύο σύζυγοι, ανεξαρτήτως προϋποθέσεων.

(β) Τα ως άνω οικογενειακά επιδόματα, που παρέχονται στους μισθωτούς και στους υπαλλήλους ως προσαύξηση του μισθού τους, λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του ποσού της σύνταξης, που χορηγεί το ΙΚΑ, κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του άρθρου 29 του α.ν. 1846/1951, όπως τροποποιήθηκε με το ν.1902/1990, σύμφωνα με τις οποίες η σύνταξη του ΙΚΑ καθορίζεται βάσει των συνολικών αποδοχών, που λάμβανε ο ασφαλισμένος την πενταετία πριν από την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησής του. Κατ' αυτόν τον τρόπο όλοι ανεξαιρέτως οι συνταξιούχοι του ΙΚΑ λαμβάνουν στη σύνταξή τους την αναλογία από τα ποσά των οικογενειακών επιδομάτων, που περιλαμβάνονταν στις αποδοχές τους, κατά την τελευταία πενταετία πριν από την συνταξιοδότησή τους.

Περαιτέρω, η προσαύξηση λόγω οικογενειακών βαρών του άρθρου 29 παρ. 3 του α.ν. 1846/1951 δεν αποτελεί μέρος των συνταξίμων αποδοχών των ασφαλισμένων, προκειμένου να υπολογιστεί η σύνταξή τους και επομένως είναι νομικά αβάσιμος ο ισχυρισμός, ότι η προσαύξηση αυτή αποτελεί μέρος του μισθού και κατ' επέκταση της σύνταξής τους και ότι γι' αυτό πρέπει να τους καταβάλλει χωρίς καμία προϋπόθεση (ad hoc ΔΕΑ 4611/2001).

(γ) Η σύνταξη, λοιπόν, η οποία, κατά τα ως άνω, υπολογίζεται λαμβανομένων υπόψη και των οικογενειακών επιδομάτων που λάμβανε ο ασφαλισμένος κατά τα τελευταία πέντε χρόνια πριν από την υποβολή της αίτησης συνταξιοδότησής του, προσαυξάνεται, κατ' εφαρμογή της κρίσιμης διάταξης του άρθρου 29 παρ. 3 του α.ν. 1846/1951, κατά 1,5 ημερομίσθιο ανειδίκευτου εργάτη, εφόσον ο/η συνταξιούχος έχει σύζυγο, ο/η οποίος/α δεν εργάζεται και δεν

συνταξιοδοτείται, και κατά 20% για το πρώτο παιδί, 15% για το δεύτερο και 10% για το τρίτο παιδί, μέχρι τα παιδιά να συμπληρώνουν το 18ο έτος της ηλικίας τους ή το 24ο έτος, αν σπουδάζουν.

Η κρίσιμη αυτή προσαύξηση της σύνταξης αποτελεί ασφαλιστική παροχή, δεδομένου ότι χρηματοδοτείται από τις ασφαλιστικές εισφορές, που καταβάλλουν στον Κλάδο Σύνταξης του ΙΚΑ όλοι οι ασφαλισμένοι του (άγαμοι και έγγαμοι) και από τις τακτικές επιχορηγήσεις στις οποίες προβαίνει το Κράτος προς το ΙΚΑ, κατά την τελευταία τουλάχιστον εικοσαετία και η χορήγησή της προϋποθέτει την επέλευση ορισμένου ασφαλιστικού κινδύνου: του οικογενειακού βάρους που συνεπάγεται για τον συνταξιούχο η ύπαρξη συζύγου, που δεν εργάζεται και δεν συνταξιοδοτείται ή τέκνων που είναι ανήλικα ή σπουδάζουν. Η ασφαλιστική αυτή παροχή, συμβάλλει στην κατά άρθρο 21 Συντάγματος προστασία του γάμου και της οικογενείας και σε καμία περίπτωση δεν θίγει την αρχή της ισότητας δοθέντος ότι, όπως προαναφέρουμε, οι έγγαμοι συνταξιούχοι των οποίων ο/η σύζυγος εργάζεται ή λαμβάνει σύνταξη και οι έγγαμοι συνταξιούχοι των οποίων ο/η σύζυγος δεν εργάζεται ούτε λαμβάνει σύνταξη, αποτελούν δύο κατηγορίες συνταξιούχων, οι οποίες δεν τελούν υπό τις ίδιες συνθήκες.

(δ) Σύμφωνα, λοιπόν, με τα προαναφερόμενα λόγω της εντελώς διαφορετικής φύσης των οικογενειακών επιδομάτων του άρθρου 1 του ν.1505/1984, τα οποία κρίθηκε ότι αποτελούν προσαύξηση μισθού των ενεργείων δημοσίων υπαλλήλων, από την προσαύξηση της σύνταξης λόγω οικογενειακών βαρών του άρθρου 29 παρ. 3 του α.ν. 1846/1951, η οποία αποτελεί ασφαλιστική παροχή, η αρχή της ισότητας των αμοιβών για ίση εργασία, που αποτέλεσε το νομικό θεμέλιο της Α.Ε.Δ. 3/2001 και της ΣΤΕ 2944/2000 (Ολομ.) για την αντισυνταγματικότητα της μη χορήγησης των οικογενειακών επιδομάτων του άρθρου 11 ν.1505/1984 σε όλους τους έγγαμους υπαλλήλους, δεν μπορεί να μεταφερθεί ad hoc και να αποτελέσει το νομικό θεμέλιο της αντισυνταγματικότητας της μη χορήγησης της προσαύξησης της σύνταξης λόγω οικογενειακών βαρών σε όλους τους έγγαμους συνταξιούχους.

4. Η Τοπική Διοικητική Επιτροπή είναι αποκλειστικά αρμόδια για εκδίκαση των ενστάσεων κατά των εκτελεστών πράξεων που εκδίδονται από τον Δ/ντη Υποκαταστήματος ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, με τις οποίες παράγονται έννομα αποτελέσματα, συστατικά, τροποποιητικά ή απορριπτικά του προσβαλλόμενου δικαιώματος. Μετά την υποβολή της ένστασης μεταβιβάζεται σε αυτήν η προκείμενη διαφορά, ως πλήρους δικαιοδοσίας όργανο, που κρίνει ελεύθερα, βάσει κοινωνικών και άλλων κριτηρίων, δεσμεύεται όμως από το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο.

Οι αποφάσεις που εκδίδονται από την ΤΔΕ αποτελούν ατομικές διοικητικές πράξεις που παράγουν έννομα αποτελέσματα. Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 20 του ν.2972/2001, για τις διοικητικές διαφορές ουσίας που προκύπτουν από την εφαρμογή της νομοθεσίας του ΙΚΑ, η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και η άσκησή της δεν αναστέλλουν αυτοδικαίως την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης, εκτός των περιπτώσεων της αναγνώρισης ημερών εργασίας από οποιαδήποτε αιτία και της επιστροφής καταβληθεισών εισφορών.

Εξάλλου σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 του αρ. 56 του Π.Δ. 341/78, όπως ισχύει μετά τη διάταξη του άρθρου 1 του ν.3068/2002, οι διοικητικές αρχές υποχρεούνται να συμμορφώνονται με το περιεχόμενο της απόφασης Δικαστηρίου και να προβαίνουν σε όλες τις ενέργειες που επιβάλλονται για την εκπλήρωση της υποχρέωσης αυτής και για την εκτέλεση των αποφάσεων.

Επίσης, η Διοίκηση εν γένει έχει υποχρέωση συμμόρφωσης με τις οριστικές αποφάσεις που εκδίδονται επί προσφυγών, και τούτο ισχύει ανεξαρτήτως ασκήσεως εφέσεως κατά της αποφάσεως (αρ. 94 παρ. 4 και 95 παρ. 5 του Συντάγματος).

5. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 εδ. α' του άρθρου 40 του α.ν.1846/1951 «Πάσα παροχή εις χρήμα που αχρεωστήτως καταβληθείσα υπό του ΙΚΑ ... επιστρέφεται εντόκως προς 5%, αναζητείται δε κατά τα διατάξεις περί αναγκαστικής εισπράξεως των καθυστερούμενων εισφορών του Ιδρύματος.»

Επίσης στην παρ. 4 εδ. β', γ' ορίζεται ότι : «Συμψηφισμός κατά δόσεις με τας κατά τον παρόντα νόμον χορηγούμενας παροχάς, επιτρέπεται μόνον προς απόσβεσιν οφειλής των δικαιούχων προς το Ι.Κ.Α. Ο δια τον ανωτέρω λόγον συμψηφισμός ενεργείται απευθείας παρά του Ι.Κ.Α.».

Περαιτέρω, η Νομική Υπηρεσία του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, με το με αρ. 7634/21-7-2011 έγγραφο, δέχθηκε ότι η διάταξη του άρθρου 40 παρ. 4 του α.ν. 1846/1951 περί συμψηφισμού, ως ειδική, υπερισχύει των διατάξεων του ΚΕΔΕ, ειδικά όταν συνεχίζει να καταβάλλεται στον ασφαλισμένο παροχή, οπότε ορθά και νόμιμα δεν βεβαιώνεται το χρέος στο Δημόσιο Ταμείο, αλλά ακολουθείται η διαδικασία του συμψηφισμού της οφειλής με παρακράτηση μέρους του ποσού, που εξακολουθεί να καταβάλλεται στον ασφαλισμένο για την ικανοποίηση των αξιώσεων λόγω της καταβολής αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών , χωρίς να τίθεται ως προϋπόθεση το εναπομένον καταβαλλόμενο ποσό να μην καταλήγει μικρότερο των 1.000 ευρώ.

Κατόπιν των ανωτέρω γίνεται σαφές ότι στις περιπτώσεις συμψηφισμού της οφειλής με τις παροχές σε χρήμα (επίδομα, σύνταξη) που καταβάλλονται σε συνταξιούχο, δεν ελέγχεται το ύψος του ποσού της σύνταξης που απομένει μετά την παρακράτηση της δόσης.

6. Συνεπώς, στην περίπτωση του συνταξιούχου του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ που αναφέρεται ο βουλευτής κ. Αυγενάκης Λ., εφόσον εκδόθηκε απόφαση από το Δ/κό Πρωτοδικείο Ηρακλείου με την οποία ακυρώθηκε απόφαση της ΤΔΕ του Υποκαταστήματος ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, βάσει της οποίας ο συνταξιούχος λάμβανε το οικογενειακό επίδομα, ορθά αναζητούνται τα ποσά που αφορούν την έν λόγω παροχή, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΟΥΤΣΗΣ

Εσωτ. Διανομή:

1.Γραφείο κ. Υπουργού

2.Γραφείο κ. Γεν. Δ/ντριας Κ.Α.

3.Δ/νση ΚΑΜ , Τμήμα Α'

Θεωρήθηκε για την ακρίβεια

Η Προϊσταμένη της Γραμματείας

